

het Evangelie naar
++ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ++
JOHANNES
Ο ΛΟΓΟΣ
ΤΟΝ ΘΕΟΝ· ΠΑΝΤΑ ΔΙ' ΑΥΤΟΥ ΕΓΕ
ΝΕΤΟ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΥΤΟΥ ΕΓΕΝΕΤΟ
ΟΥΔΕΝ· Ο ΓΕΓΟΝΕΝ ΑΥΤΩ
ΖΩΗΝ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΗΤΙΣΤΩΣ
studie 17

22 september 2016
Bodegraven

Johannes 6

¹ Daarna vertrok Jezus naar de overzijde van de zee van Tiberias in Galilea.

lett. na deze dingen

- ❑ na zijn verblijf in Jeruzalem (5:1-47)
- ❑ abrupte overgang:
Jeruzalem (ongeloof) > Galilea

ΜΕΤΑ	ΤΑΥΤΑ	ΑΠΗΛΘΕΝ	Ο	ΙΗΣΟΥΣ	ΠΕΡΑΝ
na	deze-dingen	kwam-weg	de	Jezus	aan-de-overkant
-na	daar-	vertrok	-	Jezus	naar de overzijde

Johannes 5

⁴⁶ Want indien jullie Mozes geloofden, zouden jullie ook Mij geloven, want hij heeft van Mij geschreven.

⁴⁷ Maar indien jullie zijn geschriften niet geloven, hoe zullen jullie mijn woorden geloven?

Johannes 6

¹ Daarna vertrok Jezus naar de overzijde van de zee van Tiberias in Galilea.

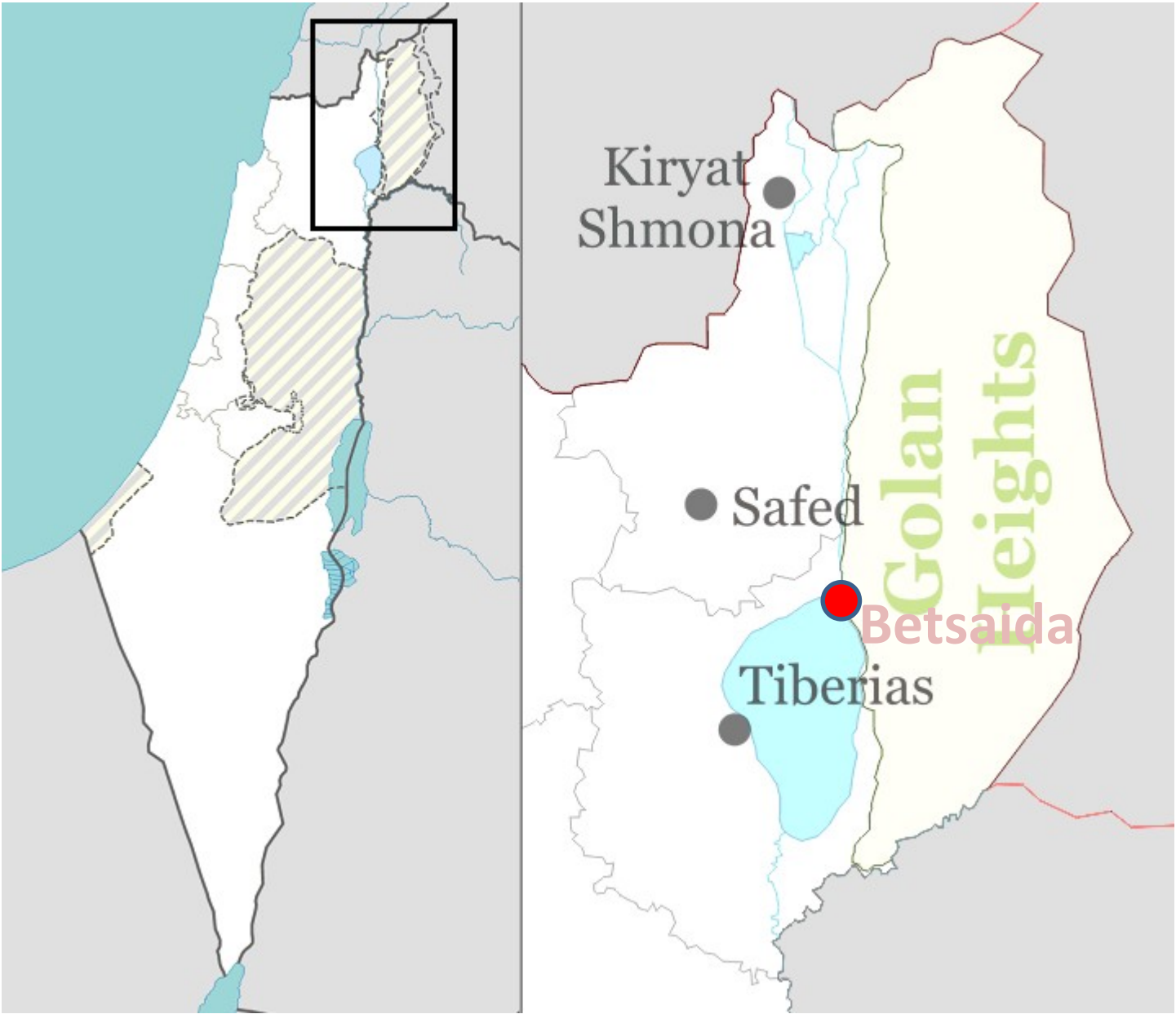
Lucas 9:10

En Hij nam hen mede en trok Zich, met hen alleen, terug naar een stad, genaamd **Betsaida**.

□ = 'huis van vissers'

□ waar Filippus en Andreas vandaan kwamen (Joh.1:45)...

ΜΕΤΑ	ΤΑΥΤΑ	ΑΠΗΛΘΕΝ	Ο	ΙΗΣΟΥΣ	ΠΕΡΑΝ
na	deze-dingen	kwam-weg	de	Jezus	aan-de-overkant
-na	daar-	vertrok	-	Jezus	naar de overzijde

Johannes 6

¹ Daarna vertrok Jezus naar de overzijde van de zee van Tiberias in Galilea.

andere namen:

- ❑ meer van Genesareth (Luc.5:1)
- > het meer van Kinereth (Num.34:11)
- ❑ zee van Galilea (Mat.4:18)

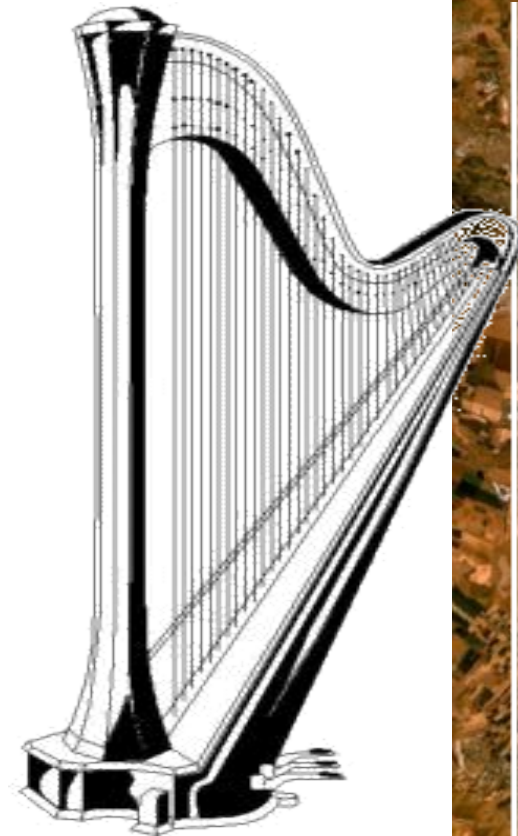
ΜΕΤΑ	ΤΑΥΤΑ	ΑΠΗΛΘΕΝ	Ο	ΙΗΣΟΥΣ	ΠΕΡΑΝ
na	deze-dingen	kwam-weg	de	Jezus	aan-de-overkant
-na	daar-	vertrok	-	Jezus	naar de overzijde

ΤΗΣ	ΘΑΛΑΣΣΗΣ	ΤΗΣ	ΓΑΛΙΛΑΙΑΣ	ΤΗΣ	ΤΙΒΕΡΙΑΔΟΣ
van-de	zee	van-het	Galilea	van-het	Tiberias
van de	zee	in	Galiléa	van	Tiberias

Psalm 49:5

Ik zal mijn geheimenis
bij de citer ontsluieren.

הִידְתִּי	בְּכִנּוֹר	אֶפְתְּחָהּ
raadsel-van-mij	in-harp	lik-maak-open
mijn-geheimenis	bij-de-citer	ontsluieren

Johannes 6

¹ Daarna vertrok Jezus naar de overzijde van de zee van Tiberias in Galilea.

"Galilea der heidenen"; Mat.4:15

ΜΕΤΑ	ΤΑΥΤΑ	ΑΠΗΛΘΕΝ	Ο	ΙΗΣΟΥΣ	ΠΕΡΑΝ
na	deze-dingen	kwam-weg	de	Jezus	aan-de-overkant
-na	daar-	vertrok	-	Jezus	naar de overzijde

ΤΗΣ	ΘΑΛΑΣΣΗΣ	ΤΗΣ	ΓΑΛΙΛΑΙΑΣ	ΤΗΣ	ΤΙΒΕΡΙΑΔΟΣ
van-de	zee	van-het	Galilea	van-het	Tiberias
van de	zee	in	Galiléa	van	Tiberias

Johannes 6

² En Hem volgde een grote schare,
omdat zij de tekenen zagen,
die Hij aan zieken verrichtte.

ΗΚΟΛΟΥΘΕΙ	ΔΕ	ΑΥΤΩ	ΟΧΛΟΣ	ΠΟΛΥΣ
volgde	echter	hem	schare	talrijke
volgde	en	Hem	een schare	grote

Johannes 6

² En Hem volgde een grote schare,
omdat zij de tekenen zagen,
die Hij aan zieken verrichtte.

dit verblijf van Jezus in Galilea wordt
beschreven in Mat.4:12 - 13:58

ΟΤΙ	ΕΘΕΩΡΟΥΝ	ΤΑ	ΧΗΜΕΙΑ	Α	ΕΠΟΙΕΙ
dat	zij-aanschouwden	de	tekenen	die	hij-deed
omdat	zij zagen	de	tekenen	die	Hij verrichtte

ΤΩΝ	ΑΓΘΕΝΟΥΝΤΩΝ
degenen	zwak-zijnde
-	zielen

Johannes 6

³ En Jezus ging de berg op
en zat daar neder met zijn discipelen.

'plaatje' van de tegenwoordige tijd

- ❑ afgewezen in Jeruzalem;
- ❑ in het Galilea der natiën/ bij de zee
- ❑ gezeten, op de berg
- ❑ zijn leerlingen 'op de hoogte stellen'

ΑΝΗΛΘΕΝ ΔΕ ΕΙΣ ΤΟ ΟΡΟΣ ΙΗΣΟΥΣ

kwam-naar-boven echter tot-in de berg Jezus

ging op en - de berg Jezus

ΚΑΙ ΕΚΕΙ ΕΚΑΘΗΤΟ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΥΤΟΥ

en daar hij-zat~ met de leerlingen van-hem

en daar zat neder met - discipelen zijn

Johannes 6

⁴ En het Pascha,
het feest der Joden, was nabij.

de navolgende maaltijd als Pascha-maaltijd

- luister naar Jezus' uitleg de volgende dag (6:51)
- de link met de verlossing uit Egypte (6:49)

HN ΔΕ ΕΓΓΥC ΤΟ ΠΑCΧΑ

was echter nabij het Pascha

was en nabij het Pascha

H ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ

het feest van-de Joden

het feest der Joden

Johannes 6

⁵ Toen Jezus dan de ogen opsloeg
en zag, dat een grote schare tot Hem kwam,
zeide Hij tot Filippus:
Waar zullen wij broden kopen,
dat dezen kunnen eten?

zie ook Marcus 6 >

ΕΠΑΡΑΣ

omhoog-heffende

toen opsloeg

ΟΥΝ ΤΟΥΣ ΟΦΘΑΛΜΟΥΣ Ο ΙΗΣΟΥΣ

dan de ogen de Jezus

dan de ogen - Jezus

Marcus 6

³⁴ En toen Hij uit het schip ging,
zag Hij een grote schare
en werd **met ontferming**
over hen bewogen,
omdat zij waren als schapen,
die geen herder hebben...

Johannes 6

⁵ Toen Jezus dan de ogen opsloeg en zag, dat een grote schare tot Hem kwam, zeide Hij tot Filippus: Waar zullen wij broden kopen, dat dezen kunnen eten?

ΚΑΙ ΘΕΑΣΑΜΕΝΟΣ ΟΤΙ ΠΟΛΥΣ ΟΧΛΟΣ

en gadeslaande~ dat talrijke schare

en zag dat grote een schare

ΕΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ

!komt~ naar-toe hem

kwam tot Hem

ΛΕΓΕΙ ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΝ

!hij-zegt naar-toe Filippus

Hij zeide tot Filippus

Johannes 6

⁵ Toen Jezus dan de ogen opsloeg en zag, dat een grote schare tot Hem kwam, zeide Hij tot Filippus:

Waar zullen wij broden kopen, dat dezen kunnen eten?

ΠΟΘΕΝ	ΑΓΟΡΑΣΩΜΕΝ	ΑΡΤΟΥΣ
waarvandaan ?	dat-wij-zouden-kopen	broden
waar	wij zullen kopen	broden

ΙΝΑ	ΦΑΓΩΣΙΝ	ΟΥΤΟΙ
opdat	dat-zij-zullen-eten	dezen
dat	kunnen eten	dezen

Johannes 6

⁶ Maar dit zeide Hij
om hem op de proef te stellen,
want Hij wist zelf, wat Hij doen zou.

ΤΟΥΤΟ	ΔΕ	ΕΛΕΓΕΝ	ΠΕΙΡΑΖΩΝ	ΑΥΤΟΝ
dit	echter	hij-zei	ἰbeproevende	hem
dit	maar	Hij zeide	om op de proef te stellen	hem

Johannes 6

⁶ Maar dit zeide Hij
om hem op de proef te stellen,
want Hij wist zelf, wat Hij doen zou.

ΑΥΤΟC ΓΑΡ ΗΔΕΙ

zelf want hij-had-waargenomen

Hij zelf want wist

ΤΙ ΕΜΕΛΛΕΝ ΠΟΙΕΙΝ

wat? hij-stond-op-het-punt | te-doen

wat Hij zou doen

Johannes 6

7 Filippus antwoordde Hem:

Tweehonderd schellingen brood
is voor dezen niet genoeg,
als ieder een kleine hoeveelheid zal krijgen.

ΑΠΕΚΡΙΘΗ ΑΥΤΩ [Ο] ΦΙΛΙΠΠΟΣ

antwoordde hem de Filippus

antwoordde Hem [-] Filippus

Johannes 6

7 Filippus antwoordde Hem:
Tweehonderd schellingen brood
is voor dezen niet genoeg,
als ieder een kleine hoeveelheid zal krijgen.

1 schelling = een dagloon (Mat.20:2)

ΔΙΑΚΟCΙΩΝ	ΔΗΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΤΟΙ	ΟΥΚ	ΑΡΚΟΥCΙΝ
van-twee-honderd	denariën	broden	niet	zijn-voldoende
tweehonderd	schellingen	brood	niet	is genoeg

ΑΥΤΟΙC	ΙΝΑ	ΕΚΑCΤΟC	ΒΡΑΧΥ
voor-hen	opdat	ieder	beetje
voor dezen	als	ieder	kleine hoeveelheid

ΤΙ] ΛΑΒΗ
iets dat-hij-in-ontvangst-zal-nemen
een zal krijgen

Johannes 6

⁸ Een van zijn discipelen,
Andreas, de broeder van Simon Petrus,
zeide tot Hem:

Andreas en Filippus ook samen in 12:22 >

ΛΕΓΕΙ	ΑΥΤΩ	ΕΙΣ	ΕΚ	ΤΩΝ	ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΥΤΟΥ
zegt	<i>tot-hem</i>	<i>één</i>	<i>van-uit</i>	<i>de</i>	<i>leerlingen</i>	<i>van-hem</i>
zeide	tot Hem	een	van	-	discipelen	zijn

ΑΝΔΡΕΑΣ	Ο	ΑΔΕΛΦΟΣ	ΣΙΜΩΝΟΣ	ΠΕΤΡΟΥ
<i>Andreas</i>	<i>de</i>	<i>broeder</i>	<i>van-Simon</i>	<i>Petrus</i>
Andreas	de	broeder	van Simon	Petrus

Johannes 12

²⁰ Er waren enige Grieken onder hen, die opgingen om op het feest te aanbidden:

²¹ dezen dan gingen tot Filippus, die van Betsaida in Galilea was, en vroegen hem en zeiden:

Heer, wij zouden Jezus wel willen zien.

²² **Filippus** ging en zeide het aan **Andreas**; **Andreas** en **Filippus** gingen en zeiden het aan Jezus.

de enigen van de twaalf met een Griekse naam

Johannes 6

⁹ Hier is een jongen,
die vijf gerstebroden
en twee vissen heeft;
maar wat betekent dit voor zovelen?

het was de tijd van de gersteoogst
➤ type van Christus' opstanding!

ECTIN ΠΑΙΔΑΡΙΟΝ ΩΔΕ ΟC ΕΧΕΙ

is jongetje hier die heeft

is een jongen hier die heeft

ΠΕΝΤΕ ΑΡΤΟΥC ΚΡΙΘΙΝΟΥC ΚΑΙ ΔΥΟ ΟΥΡΑΙΑ

vijf broden van-gerst en twee vismaaltjes

vijf -broden gerste- en twee vissen

Johannes 6

⁹ Hier is een jongen,
die vijf gerstebroden
en twee vissen heeft;
maar wat betekent dit voor zovelen?

'Vissen' - embleem van 2000 jaar >

ECTIN ΠΑΙΔΑΡΙΟΝ ΩΔΕ ΟC ΕΧΕΙ

is jongetje hier die heeft

is een jongen hier die heeft

ΠΕΝΤΕ ΑΡΤΟΥC ΚΡΙΘΙΝΟΥC ΚΑΙ ΔΥΟ ΟΥΔΑΡΙΑ

vijf broden van-gerst en twee vismaaltjes

vijf -broden gerste- en twee vissen

Johannes 6

⁹ Hier is een jongen,
die vijf gerstebroden
en twee vissen heeft;
maar wat betekent dit voor zovelen?

ΠΕΝΤΕ	ΑΡΤΟΥΣ	ΚΡΙΘΙΝΟΥΣ	ΚΑΙ	ΔΥΟ	ΟΥΡΙΑ
vijf	broden	van-gerst	en	twee	vismaaltjes
vijf	-broden	gerste-	en	twee	vissen

Johannes 6

¹⁰ Jezus zeide:

Laat de mensen gaan zitten.

Nu was er veel gras op die plaats.

De mannen gingen dus zitten,

ten getale van omstreeks vijfduizend.

lett. achterover leunen

ΕΙΠΕΝ Ο ΙΗΣΟΥΣ

zei de Jezus

zeide - Jezus

ΠΟΙΗCΑΤΕ ΤΟΥC ΑΝΘΡΩΠΟΥC ΑΝΑΤΕCΕΙΝ

doet ! de mensen |achterover-leunen

laat de mensen gaan zitten

Johannes 6

¹⁰ Jezus zeide:

Laat de mensen gaan zitten.

Nu was er veel gras op die plaats.

De mannen gingen dus zitten,
ten getale van omstreeks vijfduizend.

Psalm 23

² Hij doet mij nederliggen in grazige weiden...

HN	ΔΕ	ΧΟΡΤΟC	ΠΟΛΥC	ΕΝ	ΤΩ	ΤΟΠΩ
was	echter	gras	veel	in	de	plaats
er was	nu	gras	veel	op	die	plaats

Johannes 6

¹⁰ Jezus zeide:

Laat de mensen gaan zitten.

Nu was er veel gras op die plaats.

De mannen gingen dus zitten,
ten getale van omstreeks vijfduizend.

ΑΝΕΠΕCΑΝ	ΟΥΝ	ΟΙ	ΑΝΔΡΕC
achterover-leunen	dan	de	mannen
gingen zitten	dus	de	mannen

ΤΟΝ	ΑΡΙΘΜΟΝ	ΩC	ΠΕΝΤΑΚΙCΧΙΛΙΟΙ
het	getal	ongeveer	vijfduizend
ten	getale	van omstreeks	vijfduizend

Johannes 6

¹¹ Jezus dan nam de broden,
dankte en verdeelde ze
onder hen, die daar zaten,
evenzo van de vissen,
zoveel zij wensten.

vergl. Marcus 6

ΕΛΑΒΕΝ	ΟΥΝ	ΤΟΥΣ	ΑΡΤΟΥΣ	Ο	ΙΗΣΟΥΣ
nam	dan	de	broden	de	Jezus
nam	dan	de	broden	-	Jezus

ΚΑΙ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΑΣ	ΔΙΕΔΩΚΕΝ
en	dankende	hij-deelt-uit
-	dankte	en verdeelde ze

Marcus 6

⁴¹ En Hij nam de vijf broden
en de twee vissen,
zag op naar de hemel,
sprak de zegen uit
en brak de broden
en gaf ze aan de discipelen,
dat die ze hun zouden voorzetten,
en de twee vissen
verdeelde Hij onder allen.

Johannes 6

¹¹ Jezus dan nam de broden,
dankte en verdeelde ze
onder hen, die daar zaten,
evenzo van de vissen,
zoveel zij wensten.

TOIC	ANAKEIMENOIC	OMOIWC	KAI
<i>aan-degenen</i>	<i>aan-tafel-aanliggende</i> [~]	<i>evenzo</i>	<i>ook</i>
onder hen die	daar zaten	evenzo	-

EK	TWN	OYAPION	OCON	HΘEΛON
<i>van-uit</i>	<i>de</i>	<i>vismaaltjes</i>	<i>zoveel-als</i>	<i>zij-wilden</i>
van	de	vissen	zoveel	zij wensten

Johannes 6

¹² En toen zij verzadigd waren,
zeide Hij tot zijn discipelen:
Verzamelt de overgebleven brokken,
opdat niets verloren ga.

ΩΣ ΔΕ ΕΝΕΠΑΛΗΘΗCΑΝ

als echter zij-worden-gelaafd

toen en zij waren verzadigd

ΛΕΓΕΙ ΤΟΙC ΜΑΘΗΤΑΙC ΑΥΤΟΥ

hij-zegt tot-de leerlingen van-hem

Hij zeide tot discipelen zijn

Johannes 6

¹² En toen zij verzadigd waren,
zeide Hij tot zijn discipelen:

**Verzamelt de overgebleven brokken,
opdat niets verloren ga.**

zie vers 33, 51

ΚΥΝΑΓΑΓΕΤΕ	ΤΑ	ΠΕΡΙΣΣΕΥΣΑΝΤΑ	ΚΛΑΣΜΑΤΑ
verzamelt !	de	overvloedig-zijnde	brokstukken
verzamelt	de	overgebleven	brokken

ΙΝΑ	ΜΗ	ΤΙ	ΑΠΟΛΗΤΑΙ
opdat	toch-niet	iets	dat-het-verloren-zou-gaan~
opdat n-		-iets	verloren ga

Johannes 6

³³ want dat is het brood Gods,
dat uit de hemel nederdaalt
en aan **de wereld het leven geeft.**

⁵¹ Ik ben het levende brood,
dat uit de hemel nedergedaald is.

(...)

het brood, dat Ik geven zal,
is mijn vlees,
voor **het leven der wereld.**

Johannes 6

¹³ Zij verzamelden die dus en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebroden, die overgeschoten waren, nadat men gegeten had.

ΣΥΝΗΓΑΓΟΝ	ΟΥΝ	ΚΑΙ
zij-verzamelden	dan	en
zij verzamelden die	dus	en

ΕΓΕΜΙΣΑΝ	ΔΩΔΕΚΑ	ΚΟΦΙΝΟΥΣ	ΚΛΑΣΜΑΤΩΝ
zij-maken-boordevol	twaalf	draagmanden	van-brokstukken
vulden	twaalf	korven	met brokken

Johannes 6

¹³ Zij verzamelden die dus en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebroden, die overgeschoten waren, nadat men gegeten had.

vergl. 1 Samuël 21

ΕΚ	ΤΩΝ	ΠΕΝΤΕ	ΑΡΤΩΝ	ΤΩΝ	ΚΡΙΘΙΝΩΝ
van-uit	de	vijf	broden	van-de	gerst
van	de	vijf	-broden	-	gerste-

Α	ΕΠΕΡΙCCEΥCΑΝ	ΤΟΙC	ΒΕΒΡΩΚΟCΙΝ
die	overvloedig-zijn	aan-degenen	gespijzigd-hebbende
die	waren overschoten	men	nadat had gegeten

1 Samuël 21

¹ David kwam te Nob bij de priester Achimelek (...)

³ Nu dan, wat hebt gij voorhanden? **Geef mij vijf broden** mee of wat er maar is. (...)

⁶ Toen gaf de priester hem **het heilige brood**, omdat er geen ander was dan **het toonbrood** dat men gewoon is voor het aangezicht des HEREN weg te nemen...

= de twaalf toonbroden